

Riksdagen

Uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2019/20:53

Måndagen den 25 maj

§ 1 Allmänna frågor

Statsrådet Hans Dahlgren (deltar per telefon)

Återrapport från videomöte den 22 april 2020

Information och samråd inför videomöte den 26 maj 2020

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Vi öppnar dagens möte och går in på föredragningslistans första punkt, Allmänna frågor. I dag har vi inte bara informell information utan också en riktig punkt med information och samråd. Vi börjar dock med en återrapport från videomötet den 22 april 2020.

Anf. 2 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Fru ordförande! Det senaste informella videomötet med EU-ministrarna skedde den 22 april. Nämnden har fått rapporten från mötet, men för den som ännu inte har sett den vill jag gärna ge en kort redogörelse för vad som hände.

Dagordningen bestod av en enda diskussionspunkt med rubriken EU och medlemsstaternas åtgärder till följd av covid-19. Den diskussion som fördes om medlemsstaternas insatser till följd av covid-19 fokuserade mest på horisontella frågor, såsom personella smittskyddsåtgärder, resonemang om exitstrategi, ekonomisk återhämtning men också den viktiga frågan om åtgärdernas förenlighet med mänskliga rättigheter och respekt för rättsstatens principer.

Några nyckelord i inläggen var solidaritet, samordning och koordinering. De återkom i många inlägg som handlade om exitstrategi och nationella åtgärder. Vad gäller återhämtningsfonden fanns alltså många frågetecken – och bland mina kollegor många olika uppfattningar – inför det videotoppmöte som EU:s ledare hade dagen därpå, det vill säga den 23 april. Några medlemsstater påminde också om framtidskonferensen.

Ett stort antal av mina kollegor, liksom naturligtvis även jag själv, framförde att alla krisåtgärder som beslutas behöver genomföras i enlighet med rättsstatens principer och med respekt för de mänskliga rättigheterna. Hela 19 länders företrädare tog upp detta och uttryckte sitt stöd för kommissionens granskning i frågan.

Under Övriga frågor redogjorde kommissionen för det arbete den håller på med för att anpassa arbetsprogrammet till den rådande situationen.

Detta, fru ordförande, var min summariska återrapport.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi för återrapporten.

Vi går vidare till information och samråd inför videomötet den 26 maj 2020.

Anf. 4 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Fru ordförande! Detta videomöte ersätter det möte i allmänna rådet som skulle ha hållits i maj om coronaepidemin inte hade brutit ut. När jag har redovisat detta och när vi har samtalat om det kommer jag också att informera om aktuella EU-åtgärder med anledning av covid-19.

Inför mötet i morgon har ordförandeskapet föreslagit en dagordningspunkt för diskussion med den mycket omfattande rubriken ”EU:s övergripande svar på covid-19-pandemin: En samordnad nedtrappning av pandemirelaterade restriktioner med vederbörlig hänsyn tagen till rådande smittskyddsläge”. Som ni hör är det en bred rubrik, och det förutses inte fattas några beslut med anledning av denna diskussion.

Det framgår också av den not som ordförandeskapet har låtit cirkulera och som, tror jag, nämnden har fått ta del av att en bred samling frågor kan komma att bli föremål för diskussion.

Hela frågan om lättnader av restriktioner är naturligtvis komplex. Den kräver kontinuerlig analys och bedömning. Främsta fokus behöver förstås ligga på skyddet för människors liv och hälsa och på att minska smittspridningen. Samtidigt är det nödvändigt att göra vad som kan göras för att lindra krisens konsekvenser för jobb, företag och våra ekonomier som helhet.

Som kommissionen tidigare har betonat är det viktigt att det fortsatta arbetet både för att begränsa spridningen av covid-19 och för att hantera nedtrappningen av restriktioner vilar på vetenskaplig grund. Åtgärderna måste vara effektiva och kunna genomföras i praktiken. De måste också beakta ett effektivt och välavvägt användande av resurser i detta extraordinära läge.

Vad gäller frågan om samordnad återöppning av våra samhällen tänker jag framföra att det är viktigt att när restriktioner upphävs ska det ske på ett icke-diskriminerande sätt som möjliggör resor från alla områden, regioner eller länder i EU som har liknande epidemiologiska förhållanden.

Fru ordförande! På det informella mötet i morgon förväntas vi också ge vår bild av den ekonomiska och sociala återhämtningen inom EU. Det är förstås angeläget att vi inom unionen har en gemensam plan för en återhämtning. Målsättningen bör där vara att få igång den reala ekonomin över hela vår kontinent. En återgång till normaltillståndet för den inre marknaden är såklart särskilt viktig. Men vi behöver också få en fördjupning av den inre marknaden. Det handlar förstås om varors och personers fria rörlighet men också om att främja de viktiga målen om grön omställning och digital omställning.

Vi får inte glömma bort att vår europeiska ekonomi är starkt sammankopplad och sammanlänkad med vår omvärld och tvärtom. Det har väl aldrig varit tydligare än nu. Vi behöver fortsätta att verka för en ordning med fri världshandel med globala värdekedjor som kan fortsätta att utvecklas.

Vi väntar som bekant fortfarande på kommissionens förslag vad gäller återhämtningsfond och ett reviderat förslag till EU:s långtidsbudget för

åren 2021–2027. Mycket talar för att förslagen kommer nu på onsdag den 27 maj. Kommissionen har självklart inte haft någon lätt uppgift med att förbereda detta. Många olika intressen gör sig gällande. Det är naturligtvis väldigt viktigt att förslagen bottenar i en tydlig behovsanalys.

Ni har säkert sett att Frankrike och Tyskland i förra veckan presenterade sina idéer om hur en återhämtningsfond borde utformas. De föreslog en fond om 500 miljarder euro som ska finansieras genom upplåning på marknaden. Vad vi förstår är detta lån som ska användas till bidrag. Det är en hög summa, men den är ändå lägre än vad som tidigare har förslagits av vissa andra medlemsstater.

Vi i Sverige har tillsammans med dem vi vanligen samarbetar med i budgetfrågor – Danmark, Nederländerna och Österrike – i olika sammanhang framfört en annan syn på detta. Vi menar att storleken på fonden måste anpassas till en konkret behovsanalys. Vi menar att det ska handla om lån och inte bidrag. Vi menar att fonden ska vara tydligt temporär. Vi tycker att stödet till enskilda länder ska begränsas så att medlemsstaternas risktagande tydliggörs. Vi tror också att det är angeläget att besluten om både återhämtningsfonden och nästa långtidsbudget fattas tillsammans så att vi undviker överlappningar, men också så att det står helt klart vilka summor som vi totalt sett talar om och hur det belastar varje medlemsstats budget och vilken risk varje medlemsstat tar.

Regeringen kommer att återkomma till nämnden om de kommande förslagen om en återhämtningsfond och en reviderad långtidsbudget när de väl har presenterats. Om det blir tillfälle vid videomötet i morgon tänker jag markera de ståndpunkter i fråga om långtidsbudgeten som regeringen har förankrat väl i riksdagen.

Fru ordförande! Jag vill även nämna att framtidskonferensen kan komma upp under diskussionen i morgon. Några medlemsstater kan vilja driva på för att den ska påbörjas. Syftet skulle bland annat vara att diskutera förutsättningarna för EU-samarbetet mot bakgrund av pandemin. Men man ska vara medveten om att i kretsen av pådrivande länder finns de som tydligast drivit på för att konferensen ska kunna diskutera fördragsändringar. Från svensk sida ser vi under rådande omständigheter inte någon anledning att stressa på arbetet, särskilt inte med tanke på att det också råder restriktioner för både resor och sammankomster.

Under Övriga frågor väntas kommissionen informera om det senaste läget vad gäller utarbetandet av den första årsrapporten om rättsstatsprincipen i unionen och hur den respekteras. Bakgrunden är att kommissionens ordförande har meddelat att man kommer att inrätta en europeisk rättsstatsmekanism som gäller alla medlemsstater med en årlig rättsstatsrapport. Regeringen välkomnar verkligen att kommissionen fortsätter att prioritera detta arbete. Rapporten förväntas bli publicerad någon gång i september.

Anf. 5 LUDVIG ASPLING (SD):

Till att börja med vill jag understryka att man inte bör se detta som en fråga där man gör en avvägning mellan människors hälsa och ekonomi. Det handlar faktiskt om en avvägning mellan människors hälsa och hälsa. Man måste utgå från att när ekonomin saktar in på grund av de åtgärder som har vidtagits påverkar det också kanske framför allt människors hälsa. Det finns gott om empiriska belägg för det som gäller depression,

själv mord, våld i hemmet och så vidare. Det är alltså en fråga om en avvägning mellan hälsa och hälsa, anser vi.

Att återhämtningsfonden ska baseras på bidrag ser vi som helt oacceptabelt. Om vi ser det ur ett längre perspektiv kan vi inte ha en ordning där unionen vid varje kris ska kliva in och ta utgifter för vissa medlemsstater. Unionen har gjort detta förut. Vi kan inte ha ett samarbete som bygger på en sådan princip. Det kommer inte att hålla i det långa loppet.

Jag reagerade även lite på det som statsrådet sa om att det inte finns någon tydlig behovsanalys. Jag har alltid utgått från att man gör en sådan när man lämnar förslag på hur stora instrumenten ska vara. Varifrån kommer siffran 500 miljarder om man nu inte har gjort en behovsanalys? Jag skulle vilja veta hur man har kommit fram till denna siffra.

Till sist vill jag även påminna om det som vi har tjatat om tidigare. Det handlar om vikten av att redan på förhand ställa upp objektiva kriterier för när krisen är slut. Annars kommer det att bli väldigt svårt att fasa ut de olika instrumenten.

Anf. 6 ANNIKA QARLSSON (C):

Fru ordförande! Tack, statsrådet, för genomgången!

Mycket av detta är kopplat till ekonomiska resurser, vilka medel det blir och vad man ska göra med dem. Den absolut viktigaste insatsen för att det ska få någon effekt och för att det ska bli det utfall vi önskar är att få fart på den fria rörligheten och att det öppnas upp igen. Jag uppfattar att det fortfarande finns många länder som inte har gjort det. Den viktigaste frågan är kanske egentligen huruvida det finns en insikt om detta och om ambitionen och idén är att öppna upp det här igen. Hur går diskussionen vad gäller dessa frågor?

Det är oerhört välkommet att höra att det finns ett så stort och starkt stöd bland de andra länderna för rättsstatens principer och att vi fortsätter att ligga på i dessa delar. Statsrådet bedömde att 19 av 27 länder tryckte på här.

Anf. 7 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Tack, statsrådet, för föredragningen!

Jag har egentligen bara en enda fråga, men den är kanske inte så lätt att svara på. Den gäller återhämtningsfonden och andra insatser som görs. Många av de länder som nu drabbas hårt av coronapandemin på grund av att de är beroende av turism och liknande för sina inkomster är också länder som redan tidigare har drabbats av ekonomisk kris. De har sedan dess fortfarande lån och återbetalningsplaner kvar. Hur mycket diskuteras denna del, det vill säga att de länder som kanske behöver ta de största lånen från fonden också är de länder som redan tidigare är skuldsatta? Hur går diskussionerna när det gäller den framtida ekonomin i både EU och dessa länder?

Anf. 8 ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru ordförande! Tack, statsrådet, för föredragningen! Jag vill först uppmuntra regeringen. Jag tycker att det brev som vi har skrivit tillsammans med Österrike, Nederländerna och Danmark var mycket bra.

Normalt sett är det bra när de två stora länderna Frankrike och Tyskland kommer överens om saker. Däremot var väl resultatet inte så överväldigande den här gången. Det är bra att beloppet i fonden har minskat i förhållande till vad som diskuterades tidigare, men det som vi alla tycker är mest problematiskt är proportionerna mellan stöd och lån.

Nu är detta naturligtvis en förhandling, och kommissionen ska försöka landa i ett förslag. Jag skulle bara vilja höra statsrådets bild. Vad ser regeringen för chanser att påverka utfallet? När Frankrike och Tyskland har sagt sitt brukar det ju – dessvärre, i det här fallet – också bli så. Vilka är våra chanser här?

Men jag tycker alltså att brevet var bra och rakt. Det överensstämmer mycket väl med vad partierna i riksdagen kan ställa sig bakom.

Anf. 9 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Fru ordförande! Jag kan instämma med vad Ludvig Aspling säger om att det inte finns någon direkt motsättning mellan hälsa och ekonomi. Hälsa är också främjande för den ekonomiska utvecklingen och vice versa.

Jag instämmer också i att vi inte vill att det ska vara fråga om bidrag från återuppbyggnadsfonden. Vi vill att det ska vara lånebaserat.

När det gäller behovsanalysen vill jag säga att siffran 500 miljarder ännu inte finns i något förslag från kommissionen. Siffran kommer från det tysk-franska papperet. Det finns ingen djupgående behovsanalys i det heller, är jag rädd.

Vi har verkligen försökt förklara för kommissionen att om detta ska vara ett meningsfullt arbete måste det finnas en grund för att se vad de enorma resurserna ska användas till och på vilket sätt det ska göras för att effekten ska bli den återhämtning av hela den europeiska ekonomin som vi önskar. I gruppen med Österrike, Danmark, Nederländerna och Sverige är vi också ense om att det bör vara ett slutdatum för fondens uthållning.

Till Annika Qarlsso vill jag säga att det förstås finns en insikt om att vi måste tillbaka till den fria rörligheten. Det finns framför allt en insikt hos några länder som nu är väldigt angelägna om att turismen till deras länder ska kunna återupptas.

Det har också skett en del positivt de senaste veckorna när det gäller att upphäva de exportrestriktioner inom unionen som olyckligtvis infördes av en rad olika länder. Där är det en bra utveckling på gång.

Jag har verkligen välkomnat att det var så många som 19 länder som ställde upp på önskemålet att kommissionen ska titta på hur rättsstatsprincipen respekteras i denna exceptionella situation. Det har inte varit så många vid de tidigare diskussioner vi har haft om rättsstatlighet, till exempel i samband med artikel 7-processen, så detta är glädjande.

Till Ilona Szatmari Waldau vill jag säga att diskussionen ju har handlat om att de länder som är särskilt hårt drabbade också ofta har en klart högre skuldsättning. De länderna vill inte ha mer lån utan menar att det är bidrag som de behöver. Vi menar dock att det måste bli en finansiering som så småningom kan ge en sådan utdelning att lånen i alla fall på lång sikt ska kunna betalas tillbaka.

Detta är en besvärlig diskussion där det finns tydliga motsatta intressen. Den diskussionen lär fortsätta på onsdag när förslaget väl läggs på bordet.

Jag tackar Elisabeth Svantesson för hennes värdering av det gemensamma icke-papperet som de fyra länderna nu har skickat till de andra huvudstäderna med tydligt fokus på att det ska vara lånebaserat. Vi hoppas verkligen att vi med detta och genom de bilaterala kontakter som vi och de andra tre har haft med inte minst kommissionens ledande företrädare, inklusive kommissionsordföranden, ska kunna få förståelse för vår uppfattning. Även om Tyskland och Frankrike tycks vara beredda att lägga hela beloppet i form av bidrag är det inget som vi kan acceptera. Det måste bli någon annan ordning framöver. Sedan för vi se på onsdag vad det leder till.

Anf. 10 TINA ACKETOFT (L):

Jag kan fatta mig kort eftersom Ilona ställde den fråga som jag också har haft i huvudet.

Men låt mig ställa en annan fråga: Hörde jag något om att eventuella fördragsändringar också skulle upp på bordet? Det kan vara så att jag missförstod detta. Jag blev också digitalt utkastad från mötet och fick återansluta, så det kan hända att jag har missat något.

Liberalerna kan också instämma i att mycket av brevet som kommit från de sparsamma fyra, eller hur man nu ska döpa er på svenska, är bra. Men om vi hela tiden använder "solidaritet" som ett honnörsord inom EU måste vi vara införstådda med att de länder som har råkat enormt illa ut i coronakrisen kommer att behöva mer hjälp. Det blir alltså en balansgång. Samtidigt som jag förstår statsrådets hållning vill jag ändå framhålla att om unionen ska fungera måste ibland vissa länder betala mer för att helheten ska bli större än summan av delarna, så att säga. Jag tror att ni vet var Liberalerna står i detta.

Men min direkta fråga är alltså: Hörde jag något om fördragsändring, eller var det det digitala som spelade mig ett spratt?

Anf. 11 JESSIKA ROSWALL (M):

Ordförande! Jag tänkte fokusera på en fråga som Annika Qarlsso var inne på lite, nämligen nedtrappning av restriktioner. Vi hade Baylan här i nämnden i förra veckan och hade en ganska långtgående diskussion om vad "icke-diskriminerande" betyder. En hel del var oroliga för utvecklingen och för hur vi svenskar kommer att bli behandlade. Tyvärr har vi sett att det finns problem.

Vi moderater har många gånger framhållit vikten av att Sverige ökar antalet tester för att epidemiologiskt veta hur läget ser ut. Som statsrådet själv sa ska besluten byggas på vetenskaplig grund, och det är ju bra, men det är viktigt att Sverige också gör detta.

Jag vill försäkra mig om att statsrådet kommer att förvissa sig om att svenskar inte kommer att bli sämre behandlade än andra och att alltså alla andra också står upp för icke-diskriminering.

Detta för mig till frågan om frihandel, som vi har talat om många gånger här. Säkert är vi alla frustrerade när samma länder pratar om solidaritet, fördjupat samarbete och ökad frihandel samtidigt som det var just dessa länder som inte behandlade alla lika i början. Det är en stor frustration.

Nu sa statsrådet att det är en bra utveckling på gång vad gäller exportrestriktioner. Går det att säga något mer om det?

Anf. 12 ERIC WESTROTH (SD):

Tack, statsrådet, för föredragningen!

Min fråga berör lite grann det som föregående frågeställare tog upp angående inreseregler, där det ska vara icke-diskriminerande grunder. Man talar om ”liknande epidemiologiska förhållanden”. Finns det någon djupare innebörd i detta som man har talat om? Är det några speciella faktorer? Det kan ju skilja sig en del mellan de olika länderna. Är detta något man har diskuterat i detalj, eller har man bara tagit det övergripande?

Anf. 13 PYRY NIEMI (S):

Jag vill bara ta fasta på det som Jessika Roswall var inne på, alltså detta med icke-diskriminering, som vi hade en diskussion om i förra veckan. Det gäller turismen och besöksnäringen, som ändå är en angelägen sektor att få upp på agendan och få i full fart så småningom.

Har det över huvud taget förekommit någon diskussion om att alla EU-medborgare samtidigt ska få möjlighet att börja resa inom EU? Som läget är nu öppnar flera länder för sina medborgare att kunna resa från hemländerna till andra EU-länder för att till exempel påbörja turism, naturligtvis utifrån rådande smittskyddslagstiftning och förordningar. Sedan finns det länder som har förskjutit den tidsgränsen en bit framåt.

Vi tog upp detta i nämnden med Baylan i förra veckan. Finns det någon diskussion om att alla skulle göra en gemensam insats och starta upp i mitten på juni, det vill säga den 15 juni?

Anf. 14 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Fru ordförande! Jag inleder med Tina Acketofts fråga. Det är riktigt att jag nämnde ordet ”fördragsändring”, men det var i samband med ett resonemang om att man snart ska börja sammankalla framtidskonferensen. Vad jag sa var att de länder som verkar mest ivriga att få igång framtidskonferensen också är de som tycker att den ska ägna sig åt att diskutera fördragsändringar. Dit hör ju inte Sverige. Vi har heller inte sett något skäl att stressa fram konferensen i det här läget.

Till Jessika Roswall vill jag säga att jag försäkrar att Sverige ska motverka att svenska medborgare diskrimineras, naturligtvis. Men till henne, liksom till Eric Westroth, vill jag också säga att jag inte känner till om man mer i detalj har preciserat vad som menas i EU-beslutet om länder, områden eller regioner inom EU med ”likartade epidemiologiska förhållanden”.

Från EU:s sida säger man tydligt att principen om icke-diskriminering är särskilt viktig. Man säger att när en medlemsstat beslutar sig för att tillåta resor in på sitt territorium eller i särskilda regioner eller områden inom territoriet måste det ske på ett icke-diskriminerande sätt, vilket betyder att man ska tillåta resor från alla länder, alla områden och alla regioner inom EU som har likartade epidemiologiska förhållanden. När man lyfter restriktioner ska det på samma sätt ske utan diskriminering för alla bosatta i den medlemsstaten, oavsett nationalitet. Detta är naturligtvis något som vi också ställer upp på.

Till Jessika Roswall vill jag också säga att det faktiskt har rört sig lite grann när det gäller exportrestriktionerna. Jag tänkte säga det under den efterföljande informationspunkten, men jag kan säga det redan nu. Det är allt fler länder som har tagit bort eller lättat på sina restriktioner. Vi har

fått uppgifter från Frankrike om att man där häver nationella exportrestriktioner för medicinsk utrustning på nationell nivå. Det finns också begränsningar från Tyskland, som vi hört tidigare, Italien, Ungern, Slovenien, Bulgarien och Rumänien, medan några länder, som Estland, Lettland, Polen, Tjeckien och Spanien fortfarande har restriktioner som ses som problematiska.

Men detta är alltså ett pågående arbete. Vi vet att kommissionen har skickat tydliga brev till dessa länder med uppmaningen att häva restriktionerna. Jag menar att det går i rätt riktning, även om det var olyckligt att detta hände från början.

Till sist vänder jag mig till Pyry Niemi. Jag tror inte att det finns någon samordning just nu för att alla EU-medborgare ska kunna börja resa inom hela unionen samtidigt. Däremot görs det en del regionala sådana försök. Jag tror mig veta att de baltiska länderna har haft det. Jag vet att det just nu finns ett antal kontakter mellan de nordiska länderna för att få samordning tidsmässigt här. Men att det skulle vara samma datum för hela EU är inget som jag tror ligger på diskussionsbordet just nu.

Anf. 15 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Anf. 16 ORDFÖRANDEN:

Vi går vidare till punkt 2 på dagordningen, Information om EU:s åtgärder för att hantera coronavirusets spridning och dess effekter. Jag börjar med att lämna ordet till statsrådet.

Anf. 17 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Fru ordförande! Jag ska helt kort ge veckans mer övergripande uppdatering om läget och arbetet inom EU med anledning av pandemin.

Först vill jag nämna att det under de senaste två veckorna har hållits informella videomöten i 13 olika ministerkonstellationer. Under den vecka som följer möts EU-ministrarna förstas i morgon i allmänna rådet, vilket vi nyss talade om, och sedan är det på fredag ett informellt videomöte med utrikesministrarna och likaså ett informellt videomöte med unionens forskningsministrar.

När det gäller innehållet i diskussionerna vid videomötena ber jag att få hänvisa till berörda fackministrars information till utskotten eller, i förekommande fall, till samråd här i nämnden.

Jag ska också informera om att rådet i förra veckan beslutade att förlänga det tillfälliga förfarande vi har, där skriftliga beslut nu under krisen ersätter det ordinarie beslutsfattandet. Det särskilda förfarandet gäller till och med den 10 juli. Vi har i samband med beslutet framfört att det är angeläget att de informella videomötena förbereds i rådsstrukturen på bästa möjliga sätt, framför allt genom Coreper, som sammanträder fysiskt i Bryssel också i dessa tider. Detta är nödvändigt och viktigt för att öka förutsägbarheten och underlätta de nationella förberedelserna, inklusive förankringen här i riksdagen.

Vi hoppas förstas att rådsarbetet successivt ska börja återgå till mer förutsägbara former, vilket innebär att vi kan komma tillbaka till en mer ordinarie ordning, också för våra kontakter med nämnden och utskotten.

Fru ordförande! Mycket fokus har de senaste veckorna legat på det turismpaket som presenterades den 13 maj. Vi talade om det alldeles nyss, och eftersom nämnden samrådde med näringsministern om paketet i onsdags går jag inte in närmare på det här. Men regeringen lär få anledning att återkomma till frågan eftersom de olika delarna i paketet kan bli föremål för diskussion inom olika rådskonstellationer framöver.

Den här veckan väntar vi som bekant förslag som är viktiga för EU:s återhämtningsarbete, dels förslaget till återhämtningsfond, som vi räknar med ska komma på onsdag, dels ett reviderat förslag till EU:s långtidsbudget. Eftersom vi just har samrått om detta inför allmänna rådet går jag inte in ytterligare på det nu.

Det finns ett stort intresse, också i nämnden vet jag, av att följa arbetet inom EU när det gäller att få fram ett vaccin. Detta togs upp senast vi hade information, och jag bad därefter statssekreterare Tobias Lundin Gerdås att följa upp det i sin information till socialutskottet för två veckor sedan. Jag har förstått att det diskuterades där.

Jag vill nämna att kommissionen den 7 maj gav ett mandat och har börjat arbeta med att ta fram ett utkast till en vaccinplan för EU med

anledning av covid-19-utbrottet. Detta är naturligtvis något som vi stöder, liksom arbetet med att skynda på forskningen om ett framtida vaccin. I förra veckan tillkännagavs att ytterligare 122 miljoner euro avsätts inom ramen för forskningsprogrammet Horisont 2020 för att stödja covid-19-relaterad forskning. Dessa pengar kompletterar de drygt 48 miljoner euro som tidigare har anslagits till forskningsprojekt. De var väl 18 då.

Som jag redan nämnt ser vi en viss positiv rörelse gällande exportrestriktioner. Allt fler länder tar bort eller lättar på sina restriktioner. Jag nämnde att Frankrike har hävt sina nationella exportrestriktioner för medicinsk utrustning på nationell nivå. Ett antal länder har begränsat eller lättat på sina restriktioner, men några kvarstår fortfarande. Vi har fått information om att kommissionen fortfarande är aktiv när det gäller att påpeka för de medlemsstater som har restriktioner att dessa måste upphävas.

Till sist, fru ordförande, vill jag säga några ord om arbetet med att bistå strandsatta EU-medborgare i länder utanför EU. Detta arbete går nu in i en ny fas. EU:s utrikestjänst, EEAS, avslutade den 15 maj sin särskilda konsulära task force för covid-19, som har samordnat EU:s gemensamma repatrieringsarbete, som det kallas, och det som ska göras vidare. Det är en del saker kvar att göra, men det hanteras i det ordinarie formatet för samarbete i konsulära frågor inom EU.

Totalt är det nu över 8 000 svenskar som har kunnat lämna sina destinationer utanför Europa med 330 olika transporter som organiserats med hjälp av EU, UD och våra utlandsmyndigheter. Det är fortfarande runt 1 300 svenskar som uttryckt en vilja att resa hem till Sverige och som behöver stöd från UD eller utlandsmyndigheterna för att kunna göra så. Hur detta stöd kan komma att se ut får vi se. Det varierar förstås mycket från situation till situation. Totalt har Sverige arrangerat 19 flygningar sedan pandemin blev global i mars, och 13 av dessa genomfördes inom ramen för EU:s egen smittskyddsmekanism. På alla dessa flygningar har vi förstås erbjudit platser till både nordiska och andra EU-medborgare.

Anf. 18 JOHAN HULTBERG (M):

Jag har egentligen bara ett önskemål. Jag har tjatat lite om vaccinationsfrågorna och att det är viktigt att Sverige [ohörbart] EU-samarbetet måste handla om mer än att bara finansiera forskning. Detta har varit mitt budskap här vid upprepade tillfällen och är något som jag har lyft fram för den statssekreterare som var i socialutskottet häromsistens i bland annat detta ärende, som Hans Dahlgren nämnde.

Det är viktigt att det satsas gemensamma EU-medel på forskning, och det är utmärkt att vi mobiliserar tillsammans. Detta ger kraft till forskningen, men vi behöver också intensifiera arbetet med alla andra frågor kopplat till möjligheterna att få igång vaccinationer när det väl finns ett vaccin. Det handlar inte minst om regulatoriska frågor, och det handlar om produktionskapacitet, distribution och mycket annat.

Jag vill egentligen bara upprepa det medskick som jag gjort vid flera tillfällen.

Anf. 19 JESSIKA ROSWALL (M):

Ordförande! Jag vet inte om det är rätt ställe. Det som statsrådet påpekar är bra. Vi behöver ha en strategi för hur vi hanterar frågor som

kommer, eftersom det här verkar pågå ett tag, i alla fall fram till juli. Så det är bra.

Jag har en fråga, om det går att svara på den. I det tysk-franska förslaget pratas inte bara om återhämtningsfonden utan också om industristrategin, som vi redan har diskuterat i näringsutskottet några gånger. Det är även rätt mycket tal om hälsoprogram som kanske [ohörbart] kring vaccinationsfrågor. Jag undrar: När kan man tro att dessa frågor kommer att diskuteras? Är det Tyskland och Frankrike som vill att vi ska ta ett nytt tag kring dem? Det är kanske en lite mer filosofisk fråga. Är detta något som kommer att diskuteras, eller har statsrådet har hört om det finns någon plan för när det kommer att tas upp igen?

Anf. 20 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Jag tackar för medskicket från Johan Hultberg. Jag håller helt med om att detta är frågor som rör mer än själva forskningsarbetet. Det är viktigt att vi har en samordning och ett samarbete inom unionen, också för att säkra att vi får en rättvis tillgång till vacciner, när sådana väl är framtagna, att behandlingarna sker på rätt sätt och att vaccinet är överkomligt i hela EU och globalt. Det är ett brett medskick som jag gärna tar med mig. Jag är övertygad om att statssekreteraren på Socialdepartementet också noterade det.

När det gäller Jessika Roswalls fråga om det tysk-franska förslaget är det riktigt att det finns fyra delar. Det är bara en av de fyra som uttryckligen handlar om återhämtningsfonden och hur denna ska hanteras inom ramen för budgetarbetet.

Som en första punkt finns ett slags hälsostrategi för EU. Jag kan tänka mig att just den delen möjligen kan finnas med i det reviderade förslag till långtidsbudget som kommissionen presenterar på onsdag. Det är inte omöjligt.

Den fjärde punkten handlar mycket om industripolitik, inte bara en kraftfull industripolitik utan också en suverän och självständig industripolitik i Europa. Detta tangerar frågor som vi inte alltid haft så lätt att ställa oss odelat positiva till när det gäller vad de har för påverkan på vår traditionella frihandelsvänlighet.

Detta borde egentligen ha diskuterats i samband med själva industripolitiken vid vårt toppmöte, men nu blev det ju inget sådant möte då det fick ställas in. När ordföranden i Europeiska rådet tycker att just dessa frågor ska upp på dagordningen vågar jag inte säga. Det är inte omöjligt att det blir en tvåstegsraket. Man kanske tar upp de vanliga frågorna, inklusive denna, på det ordinarie toppmötet i juni, om det blir ett sådant, och sedan väntar med de svåra förhandlingarna om en återuppbyggnadsfond och långtidsbudgeten till ett extra möte i juli eller så. Men detta förutsätter att man över huvud taget kan ha ett möte fysiskt. Därom vet vi ännu inte så mycket.

Anf. 21 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar statsrådet för i dag.

2019/20:53

25 maj

Innehållsförteckning

§ 1 Allmänna frågor

.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 2 Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN.....	2
Anf. 4 Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	2
Anf. 5 LUDVIG ASPLING (SD).....	3
Anf. 6 ANNIKA QARLSSON (C).....	4
Anf. 7 ILONA SZATMARI WALDAU (V).....	4
Anf. 8 ELISABETH SVANTESSON (M).....	4
Anf. 9 Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	5
Anf. 10 TINA ACKETOFT (L)	6
Anf. 11 JESSIKA ROSWALL (M).....	6
Anf. 12 ERIC WESTROTH (SD)	7
Anf. 13 PYRY NIEMI (S).....	7
Anf. 14 Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	7
Anf. 15 ORDFÖRANDEN.....	8

§ 2 Information om EU:s åtgärder för att hantera

coronaviruset spridning och dess effekter.....	9
Anf. 16 ORDFÖRANDEN.....	9
Anf. 17 Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	9
Anf. 18 JOHAN HULTBERG (M)	10
Anf. 19 JESSIKA ROSWALL (M).....	10
Anf. 20 Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	11
Anf. 21 ORDFÖRANDEN.....	11